

Česká republika
USNESENÍ
Ústavního soudu

Ústavní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Vlasty Formánkové a soudkyně Michaely Židlické a soudce Miloslava Výborného ve věci ústavní stížnosti stěžovatelky společnosti Frontier Petroleum Services Ltd., se sídlem 3700, 400 3rd Avenue, S. W., Calgary, Alberta, Kanada, zastoupené Mgr. Lumírem Veselým, advokátem se sídlem Praha 2, Malá Štěpánská 9, proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 9. 6. 2005, č. j. 44 K 46/2003-1103, za účasti Krajského soudu v Brně jako účastníka řízení a správce konkurzní podstaty úpadce LETECKÝCH ZÁVODŮ a. s. Mgr. Miroslava Sládka, advokáta se sídlem Jana Uhra 4, Brno, jako vedlejšího účastníka řízení, takto:

Ústavní stížnost se odmítá.

Odůvodnění:

Ústavní stížností, doručenou Ústavnímu soudu dne 10. 8. 2005, stěžovatelka napadla usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 9. 6. 2005, č. j. 44 K 46/2003-1103, s tvrzením, že tímto rozhodnutím byly porušeny zásady spravedlivého procesu podle čl. 10, čl. 90 a čl. 95 Ústavy České republiky (dále jen "Ústava"), čl. 36 odst. 1 a násl. Listiny základních práv a svobod (dále jen "Listina"), čl. 14 Mezinárodního paktu o občanských a politických právech (dále jen "Mezinárodní pakt") a čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen "Úmluva").

Stěžovatelka v ústavní stížnosti uvedla, že usnesením Krajského soudu v Brně ze dne 30. 3. 2004, č. j. 44 K 46/2003-702, byl prohlášen konkurs na majetek společnosti LETECKÉ ZÁVODY, a. s. (dále jen "úpadce") a ustanoven správce konkurzní podstaty Mgr. Miroslav Sládek. Stěžovatelka přihlásila do tohoto konkursu své pohledávky ve výši 226.790.073,65 Kč a 39.574.867,90 Kč vyplývající z Jednomyslné dohody mezi akcionáři uzavřené dne 31. 7. 2001 (dále jen "Dohoda"). Tuto Dohodu uzavřela stěžovatelka společně se společností MORAVAN - AEROPLANES a. s. (dále jen "MORAVAN"). Stěžovatelka se v této Dohodě zavázala poskytnout společnosti MORAVAN úvěr ve výši 203.000.000,- Kč. Společnost MORAVAN se pak proti tomu zavázala nabýt aktiva společnosti LET a. s., vložit jedo nově založené obchodní společnosti (nyní úpadce) a bezúplatným převodem převést na stěžovatelku 49 % akcií úpadce tak, aby se stěžovatelka stala akcionářem úpadce. K zajištění závazku byla stěžovatelce společností MORAVAN vystavena směnka vlastní, která vytvořila stěžovatelce zástavní právo "na veškerý majetek společnosti MORAVAN".

Přestože stěžovatelka svůj závazek vyplývající z Dohody splnila a převedla na společnost MORAVAN v průběhu roku 2001 finanční prostředky ve výši 205.928.000,- Kč, společnost MORAVAN své závazky nedodržela, nepřevedla na stěžovatelku příslušné akcie a neumožnila tak stěžovatelce stát se akcionářem úpadce.

Stěžovatelka proto podala proti společnosti MORAVAN a úpadci návrh na zahájení mezinárodního arbitrážního řízení. Arbitrážní soud ve Stockholmu vydal dne 30. 12. 2004 konečný náleze, kterým prohlásil, že stěžovatelka má mj. právo na přednostní zajišťovací nárok k aktivům společnosti LET, a. s. a k veškerému jmění společnosti MORAVAN. Vzhledem ke skutečnosti, že usnesením Krajského soudu v Brně ze dne 30. 3. 2004, č. j. 44 K 46/2003-702, byl prohlášen konkurs na majetek úpadce a usnesením téhož soudu ze dne 18. 6. 2004, č. j. 26 K 29/2001-524, byl prohlášen konkurs na majetek obchodní společnosti MORAVAN, rozhodčí soud nařídil správcům konkurzní podstaty úpadce a společnosti MORAVAN zřídit stěžovatelce okamžitě po vydání konečného nálezu zástavní právo ve prospěch stěžovatelky.

Výzvu stěžovatelky ze dne 28. 2. 2005 na uzavření zástavní smlouvy a vykázaní majetku převedeného na úpadce podle arbitrážního nálezu jak správce konkurzní podstaty úpadce tak i správce konkurzní podstaty společnosti MORAVAN odmítli jako výzvu k plnění, které je podle českého práva nepřijatelné.

Stěžovatelka proto podala ke Krajskému soudu v Brně návrh na vydání rozhodnutí, kterým uloží konkursnímu správci úpadce povinnost splnit povinnosti uložené mu arbitrážním nálezem ze dne 30. 12. 2004. Krajský soud v Brně rozhodnutím napadeným ústavní stížností návrh stěžovatelky zamítl z důvodu, že rozhodčí nález je v rozporu se zákonem č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání, ve znění pozdějších předpisů (dále jen "zákon č. 328/1991 Sb."), s poukazem na ustanovení § 39 písm. b) a § 31 písm. f) zákona č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů (dále jen zákon č. 216/1994 Sb.).

Podle tvrzení stěžovatelky rozhodnutím napadeným ústavní stížností došlo k porušení čl. III Úmluvy o uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů, která byla zveřejněna vyhláškou ministerstva zahraničních věcí č. 74/1959 Sb. (dále jen "Newyorská úmluva"), neboť podle dikce čl. III Newyorské úmluvy uzná každý smluvní stát rozhodčí nález za závazný a povolí jeho výkon podle předpisů o řízení, jež platí na jeho území. Současně se stěžovatelka odvolala na Dohodu o podpoře a ochraně investic uzavřenou dne 15. 11. 1990 mezi ČSFR a Kanadou, která byl zveřejněna pod č. 333/1992 Sb. (dále jen "Dohoda mezi ČSFR a Kanadou").

Stěžovatelka v podané ústavní stížnosti rovněž požádala, aby Ústavní soud v souladu s ustanovením § 39 zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon č. 182/1993 Sb.) rozhodl v dané věci bezodkladně, neboť věc je naléhavá z důvodu ohrožení výkonu arbitrážního nálezu a ochrany investic stěžovatelky v České republice.

Ústavní soud zjistil, že ústavní stížnost odpovídá všem formálním požadavkům stanoveným zákonem č. 182/1993 Sb. a s ohledem na ustanovení § 42 odst. 4 zákona č. 182/1993 Sb. si vyžádal vyjádření Krajského soudu v Brně jako účastníka řízení a vyjádření správce konkurzní podstaty úpadce Mgr. Miroslava Sládka, jako vedlejšího účastníka řízení.

Krajský soud v Brně ve svém vyjádření k ústavní stížnosti uvedl, že podle jeho názoru nelze rozhodčí nález uznat, neboť uspokojení stěžovatelky by bylo v rozporu se zákonem č. 328/1991 Sb. a nad jeho rámec a tím by došlo k poškození ostatních věřitelů. Procesní návrh, jak má Ústavní soud rozhodnout, účastník řízení nevznesl.

Správce konkurzní podstaty úpadce Mgr. Miroslav Sládek se ve svém vyjádření zcela ztotožnil s výrokem i odůvodněním napadeného usnesení Krajského soudu v Brně. Rozhodčí nález vydaný v dané věci je podle jeho názoru v rozporu s čl. 96 odst. 1 Ústavy, s čl. 37 odst. 3 a čl. 38 odst. 1 Listiny, s Newyorskou úmluvou a se zásadou rovnosti subjektů v soukromoprávních smluvních vztazích a s zásadou smluvní volnosti. Za účastníka rozhodčího řízení byl považován i úpadce, který však nebyl stranou Dohody mezi akcionáři. Pravomoc rozhodců a použití kanadského práva vůči tomuto subjektu tak byly založeny v rozporu s jeho vůlí. Tím, že bylo účastenství úpadce v rozhodčím nález dovozeno v rozporu s uvedenými články Listiny, došlo k odnětí úpadce jeho zákonnému soudci proti jeho vůli. Závěrem vedlejší účastník navrhl zamítnutí ústavní stížnosti.

Ústavní soud doručil stěžovatelce vyjádření vedlejšího účastníka řízení Mgr. Miroslava Sládka k případné replice, kterou však stěžovatelka nepodala. Vyjádření Krajského soudu v Brně k ústavní stížnosti nebylo stěžovatelce Ústavním soudem zasláno na vědomí z důvodu, že neobsahovalo žádné nové skutečnosti, tvrzení nebo argumentaci.

Ústavní soud konstatuje, ve skutkově totožné věci (odlišující se pouze osobou jiného úpadce) též stěžovatelky, již rozhodoval usnesením ze dne 20. 12. 2005, sp. zn. I. ÚS 448/05, přičemž od závěrů zde uvedených nemá důvod se odchýlovat.

Ústavní soud již mnohokrát ve svých rozhodnutích konstatoval, že představuje soudní orgán ochrany ústavnosti (čl. 83 Ústavy ČR), není součástí obecné soudní soustavy a nepřísluší mu proto právo vykonávat dohled nad rozhodovací praxí obecných soudů. Do této rozhodovací činnosti může Ústavní soud zasáhnout pouze tehdy, jestliže jejich pravomocným rozhodnutím v řízení, jehož byl stěžovatel účastníkem, bylo porušeno jeho ústavně zaručené základní právo nebo svoboda. Vzhledem k tomu, že stěžovatelka namítala porušení zásad spravedlivého procesu a dovolávala se ochrany základních práv a lidských svobod, přezkoumal Ústavní soud napadené rozhodnutí, vzal v úvahu jak výklad aplikovaných ustanovení citovaných právních předpisů zastávaný stěžovatelkou, tak výklad zastávaný v dosavadních řízeních ve věci rozhodujícího soudu a dospěl k závěru, že ústavní stížnost je zjevně neopodstatněná.

Ústavní soud konstatuje, že Krajský soud v Brně vydal napadené rozhodnutí v rámci tzv. dohlédací činnosti podle § 12 zákona č. 328/1991 Sb. Smyslem dohlédací činnosti soudu je zajištění řádného a plynulého průběhu konkursního řízení a dodržování pravidel všemi ostatními procesními subjekty. Při svém rozhodování se řídil

ustanoveními § 31 písm. f) a § 39 písm. b) zákona č. 216/1994 Sb. Podle jejich dikce uznání nebo výkon cizího rozhodčího nálezu bude odepřen mimo jiné i pokud odsuzuje stranu k plnění podle tuzemského práva nemožnému či nedovolenému.

Rozhodnutí Krajského soudu v Brně, které samotný peněžní nárok stěžovatelky proti úpadci, přiznaný arbitrážním soudem, nijak nezpochybnilo, pak není podle názoru Ústavního soudu v rozporu s Newyorskou úmluvou ani s Dohodou mezi ČSFR a Kanadou. Podle čl. III Newyorské úmluvy každý smluvní stát uzná rozhodčí nález za závazný a povolí jeho výkon podle předpisů o řízení, jež platí na území, kde nález je uplatňován, za podmínek stanovených v následujících člancích. Newyorská úmluva současně stanoví podmínky, za kterých může být odepřeno uznání a výkon cizího rozhodčího nálezu, a to konkrétně v čl. V. V odst. 2 písm. b) tohoto čl. V je pak uvedeno, že uznání a výkon rozhodčího nálezu mohou být také odepřeny v případě, že uznání nebo výkon nálezu by byl v rozporu s veřejným pořádkem této země.

Pokud se týká Dohody mezi ČSFR a Kanadou, tato byla uzavřena za účelem podpory vytváření vhodných podmínek investorům druhé smluvní strany pro jejich investice na svém území a neobsahuje žádné ustanovení, které by se jakkoliv dotýkalo rozhodnutí obecného soudu.

Oba shora uvedené dokumenty negarantují stěžovatelce ochranu před podnikatelským rizikem a podle názoru Ústavního soudu je pouze věcí stěžovatelky, jaké smlouvy s kým uzavře a jaké závazky na sebe smluvně převezme.

Pokud stěžovatelka namítá porušení výše uvedených ustanovení Ústavy, Listiny a Mezinárodního paktu, Ústavní soud konstatuje, že tyto stanoví právo na projednání věci soudem za dodržení pravidel stanovených zákonem, právo na soudní a jinou právní ochranu a právo na spravedlivý proces v celém svém obsahu. Porušení těchto uvedených práv stěžovatelky postupem soudu shledáno nebylo. Zásadám spravedlivého procesu podle článku 6 odst. 1 Úmluvy je pak třeba rozumět tak, že v souladu s obecným procesním předpisem v řízení před obecným soudem musí být účastníku zejména zaručeno, že jeho věc bude spravedlivě, veřejně a v přiměřené lhůtě projednána nezávislým a nestranným soudem, zřízeným zákonem. Tyto zásady byly v souzené věci dodrženy.

Ústavní soud neshledal ani důvody pro vydání rozhodnutí o projednání věci jako naléhavé podle § 39 zákona č. 182/1993 Sb., a to vzhledem k zjevně neopodstatněnosti ústavní stížnosti.

Na základě výše uvedených skutečností Ústavní soud ústavní stížnost podle ustanovení § 43 odst. 2 písm. a) zákona č. 182/1993 Sb. mimo ústní jednání bez přítomnosti účastníků řízení jako zjevně neopodstatněnou odmítl.

P o u č e n í : Proti usnesení Ústavního soudu není odvolání přípustné.

V Brně dne 17. ledna 2006

Vlasta Formánková
předsedkyně senátu